

dr hab. Anna Dorota Potocka prof.ASP

Dziedzina: sztuki plastyczne

RECENZJA

Zleceniodawca recenzji

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Sztuk Pięknych, Instytut Sztuk Plastycznych i Konserwacji Dzieł Sztuki - pismo z dnia 24.03.2026 roku, informujące o wyznaczeniu mojej osoby przez Radę Dyscypliny Sztuki Plastyczne i Konserwacja Dzieł Sztuki UMK, recenzentem w komisji habilitacyjnej do oceny osiągnięć Pani dr Ewy Doleżyńskiej - Sewerniak. Pismo skierowane przez Dyrektora Instytutu Sztuk Plastycznych i Konserwacji Dzieł Sztuki UMK - dr hab. Grzegorza Maślewskiego, prof. UMK.

Do zlecenia została dołączona usystematyzowana, trzyczęściowa dokumentacja (w wersji elektronicznej) złożona przez Habilitantkę:

Część I

1. Wniosek o wszczęcie postępowania habilitacyjnego
2. Dyplom uzyskania stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie konserwacja i restauracja dzieł sztuki
3. Dane osobowe (życiorys i kwestionariusz)
4. Autoreferat w języku polskim
5. Wykaz osiągnięć naukowych i artystycznych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny
6. Wykaz publikacji z analizą bibliometryczną

Część II - t.1, t.2

1. Dokumentacja dorobku stanowiącego osiągnięcie naukowe/artystyczne, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 Ustawy z dnia 20.07.2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478; z późniejszymi zmianami):

Monografia (dzieło): *Warsztat artysty malarza w XVIII stuleciu na przykładzie dzieł Szymona Czechowicza (1689-1775) oraz twórców jego kręgu*. Toruń 2023, ss.516,326 il., t.1.

Monografia (dzieło): *Warsztat artysty malarza w XVIII stuleciu na przykładzie dzieł Szymona Czechowicza (1689-1775) oraz twórców jego kręgu. Prace mistrza i jego uczniów w świetle interdyscyplinarnych badań. Katalog*. Toruń 2025, ss.621,358 il., t.2.

Część III (dosłane przez habilitantkę na wniosek recenzenta)

1. Szczegółowa dokumentacja opisowa ważniejszych realizacji artystycznych, dydaktycznych i naukowych.

Dane habilitanta

Pani dr Ewa Doleżyńska - Sewerniak w 2002 roku ukończyła studia na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, na kierunku konserwacja malarstwa i rzeźby polichromowanej, uzyskując dyplom magistra sztuki. Otrzymała za niego wyróżnienie Rektora dla najlepszego absolwenta Wydziału Sztuk Pięknych oraz wyróżnienie Rady Naukowej Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa UMK za pracę magisterską i dyplomową.

W latach 2002-2006 odbyła studia doktoranckie na macierzystej Uczelni, na Wydziale Sztuk Pięknych, w Zakładzie Technologii i Technik Malarskich. W 2006 roku uzyskała tytuł doktora nauk o sztuce, na podstawie rozprawy *Materiały malarskie i technika w obrazach olejnych Aleksandra Gierymskiego*, napisanej pod kierunkiem prof. dr. art. kons. Józefa Flika. Praca po opublikowaniu została wyróżniona w ogólnopolskim konkursie Generalnego Konserwatora Zabytków i Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków na najlepsze prace studialne, naukowe oraz popularyzatorskie dotyczące ochrony zabytków i muzealnictwa.

Podnosząc ambitnie swoje kwalifikacje, w 2013 roku, ukończyła roczne studia podyplomowe „Ochrona dziedzictwa kulturowego - miasto historyczne”, na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej.

Od 2002 roku Habilitantka związana jest pracą jako pedagog z uczelniami w Bydgoszczy, Toruniu i Gdańsku.

W latach 2002-2006, jako doktorantka, prowadziła zajęcia praktyczne dla studentów kierunku konserwacja malarstwa i rzeźby polichromowanej w Zakładzie Technik i Technologii Malarskich Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Kontynuując ścieżkę kariery akademickiej w latach 2007–2009 pracowała na Wydziale Architektury w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy, następnie w latach 2009-2014 na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, na Wydziale Humanistycznym, w Katedrze Historii Kultury na stanowisku adiunkta. Od 2014 roku związana jest ponownie z macierzystą Uczelnią, gdzie podjęła się pracy naukowo-dydaktycznej, najpierw na Wydziale Nauk Historycznych, w Katedrze Historii Sztuki i Kultury a od 2019 roku, na Wydziale Sztuk Pięknych, w Katedrze Historii Sztuki XX wieku w Europie Środkowej i na Emigracji, także na stanowisku adiunkta.

W latach 2015–2016, pracowała w ramach zastępstwa w Międzywydziałowym Instytucie Nauk o Sztuce, Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, na stanowisku starszego wykładowcy.

W latach 2015-2018 była Rzecznikiem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w zakresie Ochrony Zabytków.

Jest członkiem Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków (oddział w Toruniu).

Ocena autoreferatu

Przedstawiony przez Habilitantkę autoreferat to zwarta autoprezentacja działalności oraz zainteresowań twórczych – artystycznych, badawczych, dydaktycznych i popularyzatorskich. Autoreferat ukazuje dr Doleżyńską-Sewerniak jako osobę, która wykorzystując własną wiedzę, doświadczenie i umiejętności artystyczne, świadomie podąża ścieżką interdyscyplinarnego rozwoju wspierając aktywność na polu konserwacji dzieł sztuki oraz kreacji artystycznej, pasją badawczą i naukowym dociekaniem. Wyodrębnione i pokrótce rzeczowo omówione przez Habilitantkę, trzy główne obszary zainteresowań: technika i technologia malarska warsztatów artystów polskich XVIII, XIX i XX wieku, badania konserwatorskie obiektów architektonicznych, szczególnie ich kolorystyki i historycznego wystroju oraz wdrażanie nowych metod w zakresie analiz atrybucyjnych, proveniencyjnych i datacyjnych dzieł sztuki (MC-ICPMS), wpisują się w zróżnicowany obszar pionierskich a nawet eksperymentalnych poszukiwań, wymagających pogłębionej i ugruntowanej wiedzy z zakresu historii sztuki, technologii malarstwa sztalugowego, nauk ścisłych i przyrodniczych a nade wszystko skomplikowanych technik analitycznych. Wyniki tych prac wielokrotnie prezentowała zarówno w postaci publikacji, wykładów jak i realizacji konserwatorskich. Uwzględniony w autoprezentacji kontekst kreacji i działalności artystycznej, czego przykładem jest duża aktywność dr Doleżyńskiej-Sewerniak w zakresie wykonywania kopii, w wielu technikach i na różnych podłożach, wskazuje na ten istotny, realizowany z powodzeniem trend w jej dotychczasowych działaniach. Jest to niewątpliwie ogromny walor i umiejętność, która bezpośrednio przekłada się na sposób postrzegania przez Habilitantkę dzieła sztuki. Bazą dla tych poszukiwań i realizacji, jest ugruntowana i swobodna umiejętność rozpoznania przez dr Doleżyńską-Sewerniak zarówno niematerialnej jak i materialnej warstwy dzieła sztuki, jego idei, kontekstu społecznego oraz autorskiego przesłania. Wszystkie te doświadczenia przekazywane są przez Habilitantkę kolejnym adeptom „sztuki konserwacji” poprzez proces dydaktyczny i bezpośrednią relację „mistrz-uczeń” w trakcie studiów na Wydziale Sztuk Pięknych w Toruniu.

Z przedstawionych w autoreferacie poglądów Habilitantki wynika, że podstawowym kryterium określającym ją jako artystę, konserwatora dzieł sztuki, badacza i nauczyciela akademickiego, jest ciągłe poszukiwanie, nieustanne interdyscyplinarne kształcenie, samokształcenie i rozwój jako twórcy i badacza, świadomego zadań wobec przyszłości i odpowiedzialności za trwanie artefaktów przeszłości.

Ocena dołączonego dzieła artystycznego

Dziełem artystycznym/naukowym, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 Ustawy z dnia 20.07.2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478; z późniejszymi zmianami) wskazanym we wniosku, jest dwutomowa monografia:

Warsztat artysty malarza w XVIII stuleciu na przykładzie dzieł Szymona Czechowicza (1689-1775) oraz twórców jego kręgu.. Toruń 2023, ss.516,326 il., t.1.

Warsztat artysty malarza w XVIII stuleciu na przykładzie dzieł Szymona Czechowicza (1689-1775) oraz twórców jego kręgu. Prace mistrza i jego uczniów w świetle interdyscyplinarnych badań. Katalog, Toruń 2025, ss.621,358 il., t.2.- przedłożona w formie elektronicznej.

Praca habilitacyjna spełnia wymogi formalne i odpowiada tytułowi wskazanemu we wniosku. Habilitantka podjęła trudny i złożony temat dotyczący warsztatu malarskiego Szymona Czechowicza oraz jego uczniów.

Autorka dysertacji wykonała bardzo szerokie i pogłębione badania porównawcze 15 rysunków oraz 35 obrazów Szymona Czechowicza a także 8 obrazów autorstwa jego uczniów, z kościołów, jak i muzeów polskich oraz ośrodków poza granicami naszego kraju. Obiekty pochodziły z kolekcji Muzeów Narodowych w Krakowie, Warszawie, Poznaniu i Kielcach, Zamku Królewskiego w Warszawie, Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Muzeum Zamojskiego w Zamościu, Biblioteki Kórnickiej, Narodowej Lwowskiej Galerii Sztuki, Muzeum Historii Religii we Lwowie oraz Lwowskiego Muzeum Historycznego.

Badaniom szczegółowym poddano też obrazy Czechowicza oraz jego uczniów przechowywane w kościołach: pw. św. Anny oraz Przemienienia Pańskiego (przy klasztorze oo. Pijarów) w Krakowie, kościołach parafialnych pw. św. Mikołaja w Wolborzu, pw. św. Marii Magdaleny w Sernikach, pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Opolu Lubelskim, pw. św. Łukasza Ewangelisty w Drzewicy, pw. Trójcy Świętej w Tykocinie, pw. Przemienienia Pańskiego w Lublinie, w klasztorze Kapucynów w Krakowie, na plebanii parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Trzemesznie, w kaplicy św. Bonawentury przy kościele Reformatów św. Piotra z Alkantary i św. Antoniego z Padwy w Węgrowie oraz kościele św. Stanisława Biskupa i Męczennika (San Stanislao dei Polacchi) we Włoszech w Rzymie.

Habilitantka podjęła się analizy 42 obrazów i zbioru 15 rysunków oraz kierowała całościowymi badaniami, które także częściowo wykonała samodzielnie, opracowując końcową interpretację wyników i dokumentację badań.

Pani Ewa Doleżyńska - Serwerniak przeprowadziła też szeroko zakrojone kwerendy zarówno w archiwach (dotyczące materiałów rękopiśmiennych i ikonograficznych), jak i w bibliotekach, muzeach, a także w kościołach i klasztorach na terenie Polski, Włoch, Litwy i Ukrainy, m.in. w działach Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Narodowego w Warszawie czy w Narodowej Lwowskiej Galerii Sztuki. Wybrane obrazy i rysunki zostały poddane bardzo szczegółowej analizie, uwzględniającej zarówno zagadnienia historyczne w zakresie genezy, autorstwa, procesu twórczego jak i warsztatu artysty, obejmujące wszelkie aspekty technologiczne oraz technikę ich wykonania.

Przedłożony układ pracy jest logiczny, a problemy w niej zawarte przedstawiono w sposób bardzo przejrzysty podsumowując je stosownymi wnioskami. Wyniki wieloletnich badań ujęto w dwutomową monografię. W pierwszym tomie przyjęto problemową prezentację wyników badań w kontekście historycznym. Analizowany temat omówiono w sposób niezwykle kompleksowy i rozbudowany, uwzględniając zarówno aspekt historyczno-biograficzny, omawiając aktualny stan badań nad warsztatem artysty, założony cel, przedmiot i metodykę podjętych badań własnych zawarty we wstępie, poprzez charakterystykę życia i twórczości malarza oraz historię powstania jego dzieł na tle kształcenia artystycznego w XVIII

stuleciu zawarty w rozdziałach I, II, III i IV, poprzez analizę procesu twórczego artysty zawartego w rozdziale V, VI i VII, aż po szczegółowe ustalenia dotyczące ewolucji warsztatu artysty w kontekście technicznym i technologicznym, zawarte w rozdziałach VIII, IX i X. Problematykę atrybucji i datowania prac z warsztatu Szymona Czechowicza omówiono w rozdziale XI. Podsumowanie i wnioski końcowe zawarto w rozdziale XII.

Dysertacja liczy 516 stron, zawiera 326 ilustracji, 29 rysunków i rycin, 7 tabeli, wykaz bardzo obszernej bibliografii także ze stron internetowych i źródeł elektronicznych, wykaz skrótów oraz indeks osób jak i indeks topograficzny (str. 419-516).

Drugi tom ma charakter dokumentacyjny i sprawozdawczy w formie katalogu wybranych prac artysty, które poddano kompleksowym analizom konserwatorskim z użyciem specjalistycznej aparatury badawczej. W pierwszej części tego tomu przedstawiono spis obrazów i rysunków oraz zastosowane metody badawcze, w kolejnych częściach książki zamieszczono szczegółowe wyniki interdyscyplinarnych analiz rysunków, *modelli*, studiów, kompozycji finalnych i portretów, autorstwa Szymona Czechowicza i jego warsztatu. W dalszej części opracowania znalazły się wyniki badań wybranych prac uczniów artysty: Łukasza, Lucjana i Franciszka Smuglewiczów, Jana Bogumiła Plerscha, Baltazara Gołębiowskiego i Antoniego Dobrzeniewskiego.

Dysertacja liczy 621 stron, zawiera 358 ilustracji w tym makro i mikrofotografie, 61 tabeli z wynikami badań zidentyfikowanych materiałów, wykaz bibliografii także ze stron internetowych i źródeł elektronicznych, wykaz skrótów oraz indeks osób i indeks topograficzny (str. 613-620).

Przyjęte metody badawcze obrazów, w tym: analiza wizualna, fotografia w promieniowaniu analitycznym o różnym zakresie długości fal (RTG, IR, IRFC, UV) jak i w świetle widzialnym (VIS, makrofotografia), badania wszystkich warstw chronologicznych i technologicznych obiektów przy użyciu komplementarnych metod fizyko-chemicznych (XRF, makro XRF, XRD, RS, FTIR, SEM-EDS, HPLC-DAD-MS, GC-MS, OCT, MC-ICP-MS) i mikroskopowych (analiza przekrojów poprzecznych warstw stratygraficznych, analiza mikrochemiczna, identyfikacja włókien) oraz kwerenda i badania archiwalne pozwoliła na kompleksowe rozpoznanie i identyfikację zastosowanych przez Szymona Czechowicza środków i metod. Badania specjalistyczne wykonano w laboratoriach: LANBOZ Muzeum Narodowego w Krakowie, WKiRDS ASP w Warszawie, Instytutu Fizyki UMK w Toruniu, ICNT w Toruniu, Wydziału Chemii Uniwersytetu Warszawskiego, Wydziału Chemii UMK, Wydziału Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydziału Chemicznego Politechniki Gdańskiej, Instytutu Maszyn Przepływowych PAN w Gdańsku, PKZLAB w Toruniu i na Uniwersytecie Wrocławskim.

Opracowanie stanu badań oraz analizę procesu kreacji tego wybitnego malarza oceniam bardzo wysoko, ponieważ Autorka swobodnie korzysta z literatury, materiałów archiwalnych, wprowadzając nowe wartości i fakty w dotychczasowe ustalenia badaczy. Przeprowadzona na podstawie badań specjalistycznych i ich interpretacji, ambitna próba identyfikacji techniki i technologii wykonania wytypowanych obrazów, ich historii oraz zastosowanych materiałów malarskich, pozwoliła Habilitantce na określenie i swoiste pionierskie wyodrębnienie cech charakterystycznych dla stylu oraz palety Szymona Czechowicza i jego uczniów. Było to możliwe także dzięki bezpośredniemu obcowaniu Pani Ewy Doleżyńskiej-Sewerniak z

dorobkiem artysty a także dzięki dostępowi do wyników badań specjalistów z innych ośrodków, w których znajdują się jego obrazy.

Przeprowadzenie kompleksowych analiz fizyko-chemicznych umożliwiających nie tylko powierzchniowy ogląd ale i pogłębione badania technologiczne, pozwoliło Habilitantce na określenie prawdopodobnej kolejności i swoistego „harmonogramu prac” przy obrazach jakie stosował artysta. Dzięki temu odtworzono proces powstawania malarskiego dzieła z uwzględnieniem etapu przygotowawczego, opartego o wszechstronne studia o charakterze erudycyjnym i projektowym, w tym niezwykle interesującego problemu, użycia w fazie rysunku wstępnego szkiców układu figur, wzorów graficznych oraz rysunków i malarskich *modelli* czy studiów portretowych. Habilitantka dowiodła, że artysta samodzielnie komponował układy figur i detali, inspirując się sztychami, co zdecydowanie odróżnia go od rodzimych malarzy, często powielających cudze koncepcje i kompozycje.

Habilitantka niezwykle wnikliwie i z ogromną pasją odsłania tajniki warsztatu artysty, prowadząc nas przez złożoną materię malarską jego dzieł, poczynając od spodnich warstw rysunku lub szkicu kredą, poprzez podmalowanie, warstwowo budowaną malaturę, laserunki aż po końcowe opracowanie powierzchni z użyciem zróżnicowanych metod i narzędzi. Środki malarskie, wyodrębnione przez Autorkę dysertacji, posłużyły do bardzo pogłębionej charakterystyki poszczególnych elementów składowych dzieł autora *Węza miedzianego*. Sposób analizy techniki wykonania dzieł artysty i jego uczniów, zamieszczony w katalogu opracowania zasługuje na najwyższe uznanie. Chociaż prowadzony jest przez Autorkę niezmiernie precyzyjnie i szczegółowo, jednak pozostaje charakterystyką wręcz finezyjną, świadczącą o ogromnej wrażliwości i wnikliwości Habilitantki, w postrzeganiu materii malarskiej i jej złożonej budowy.

Analiza dzieł Szymona Czechowicza przeprowadzona w oparciu o przyjęte wcześniej kryteria oraz wnioski końcowe, wskazują na wybitne umiejętności wielopłaszczyznowego i wielowątkowego badania dzieł sztuki przez Habilitantkę i znakomite korzystanie z aparatu naukowego. Pogłębiona analiza oparta o literaturę, kwerendę archiwalną oraz badania stosowanych przez artystę materiałów i narzędzi, wsparte analizą stylistyczną i technologiczną obrazów, pozwoliła Habilitantce na wyciągnięcie wniosków, które ukazują artystę stosującego co prawda dość sztywne reguły dotyczące wykonawstwa obrazów i ich budowy technicznej, dzięki czemu wszystkie dzieła z tego warsztatu wyróżnia rozpoznawalny styl, jednakże przecież pełnego pasji, wrażliwego na kolor i światło, wiernego znakomitym włoskim wzorcom kreacji.

Przeprowadzona przez dr Doleżyńską-Sewerniak identyfikacja stosowanych przez artystę podobrazu, krosien, zapraw, spoiw oraz kolorów palety, w tym preferencji w zakresie doboru i łączenia związków barwnych w warstwach malarskich, pozwala obecnie na weryfikację autentyczności dzieł o niepewnym autorstwie czy proveniencji. Zwłaszcza zastosowanie metody wyznaczania składu izotopowego obiektów z zastosowaniem wielodetektorowej spektrometrii mas (MC-ICPMS), przy użyciu metody wzorca wewnętrznego, którą Habilitantka wykorzystała do datowania dzieł artysty po raz pierwszy w Polsce. Osobiście jestem pewna, podzielając opinię Habilitantki, że już wkrótce, będzie miała ona szerokie zastosowanie w badaniach atrybucyjnych, proveniencyjnych i datowaniu dzieł sztuki. Stanowi to bardzo duży wkład w obszar rozważań i dociekań nie tylko nad fenomenem

twórczości tego niezwykłego artysty ale również dzieł innych malarzy, stosujących biel ołowiową w procesie twórczym.

Habilitantka, śmiało i z powodzeniem, polemizuje z dotychczasowym wyobrażeniem o wyważonym i racjonalnym ale w odczuciu wielu badaczy wręcz zachowawczym warsztacie Szymona Czechowicza, ujawniając, dzięki postrzeganiu jego obrazów w kontekście ówczesnych badań nad barwą i światłem, absolutnie współczesne oblicze artysty, niestrudzenie poszukującego najlepszych form wyrazu plastycznego w akcie kreacji. Tak szczegółowe ujęcie zagadnienia barwy w obrazach tego malarza nie zostało dotąd w literaturze przedmiotu przedstawione.

Monografia napisana jest niezwykle żywym i barwnym językiem. Nieliczne, biorąc pod uwagę objętość opracowania, drobne błędy literowe¹ w najmniejszym stopniu nie umniejszają rangi opracowania. Zapis bibliograficzny jest prawidłowy, także w zakresie odniesień do danych uzyskanych ze stron internetowych a bardzo bogaty dobór ilustracji właściwy. Należy jednak uzupełnić przypisy dotyczące odniesień czy też cytowania (?) sześciu wcześniej opublikowanych artykułów Habilitantki, dotyczących warsztatu Czechowicza, w zakresie informacji o ponownym ich wykorzystaniu w publikacji aby uniknąć podejrzeń o autoplagiat.²

Przedłożona monografia zawiera szczegółowe dane dotyczące historii obrazów, ich przekształceń i konserwacji na tle szerokiej perspektywy dziejów każdego z miejsc (kościółów), w których były eksponowane bądź też adoptowane do stanu obecnego. Pogłębiona analiza inwentaryzacyjna, ikonograficzna wsparta o literaturę przedmiotu oraz identyfikację techniki i technologii wykonania, pozwala na kompleksowe spojrzenie na każdy z tych obiektów oddzielnie a jednocześnie umożliwia ułożenie ich „na osi czasu” i ustalenie chronologii występowania. Dodatkowo bogata szata ilustracyjna i rysunkowa pozwala na szczegółowe i dogłębne prześledzenie wyglądu każdego z obiektów. Opracowanie to ma

¹ tom 1. s.56-połogi – powinno być podłogi; tom 2. s.8, kościółach- powinno być kościołach, s.25- w Rymie- powinno być w Rzymie.

² E. Doleżyńska-Sewerniak, *Twórczość portretowa Szymona Czechowicza w świetle najnowszych badań – wybrane zagadnienia*, [w:] *Twórczość malarska Szymona Czechowicza i jej znaczenie dla kultury Rzeczypospolitej Obojga Narodów*, red. E. Doleżyńska-Sewerniak, R. Mączyński, Toruń 2019.

E. Doleżyńska-Sewerniak, R. Jendrzewski, A. Klisińska-Kopacz, M. Sawczak, Nieinwazyjne badania spektroskopowe rysunków Szymona Czechowicza i jego uczniów, „Wiadomości Konserwatorskie”, t. 59, 2019, nr 3, s. 133–145.

E. Doleżyńska-Sewerniak, A. Klisińska-Kopacz, Nieinwazyjne badania szkiców Szymona Czechowicza(1689–1775) ze zbiorów Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, „Opuscula Musealia”, t. 25, 2018, s. 177–188.

E. Doleżyńska-Sewerniak, R. Mączyński, *Twórczość malarska Szymona Czechowicza i jej znaczenie dla kultury Rzeczypospolitej Obojga Narodów*, red. E. Doleżyńska-Sewerniak, R. Mączyński, Toruń 2019.

E. Doleżyńska-Sewerniak, R. Jendrzewski, A. Klisińska-Kopacz, M. Sawczak, Non-invasive spectroscopic studies of drawings by Szymon Czechowicz and his apprentices, „Journal of Cultural Heritage”, t. 41, 2020, s. 34–42.

E. Doleżyńska-Sewerniak, J. Karasiński, Badania stosunków izotopowych ołowiu w próbkach bieli ołowiowej z obrazów Szymona Czechowicza (1689–1775), [w:] *Wokół zagadnień warsztatu artysty: malarza, rzeźbiarza, architekta*, red. E. Doleżyńska-Sewerniak, R. Mączyński, Toruń 2021, s. 155–179.

fundamentalne znaczenie dla przypisania obrazów konkretnym artystom i umożliwia identyfikację dzieł mistrza na tle osiągnięć innych artystów szkoły polskiej XVIII stulecia.

W związku z wieloletnim programem badawczym dotyczącym twórczości Szymona Czechowicza i jego pracowni, realizowanym w latach 2014-2021 w oparciu o pozyskane granty i stypendia, należy podkreślić, że dr E. Doleżyńska-Sewerniak pełniła z reguły funkcję kierownika projektu, głównego wykonawcy lub koordynatora badań³. Habilitantka była autorką jednego oraz współautorką czterech artykułów dotyczących tego projektu oraz występowała wielokrotnie na konferencjach międzynarodowych (Kijów 2018, Evora 2017, Parma 2019) i krajowych (Warszawa 2013, Kraków 2014, Toruń 2017, Kraków 2018, Toruń 2022), podczas których prezentowała wyniki prac samodzielnie lub wspólnie z dr hab. Markiem Wiśniewskim, prof. UMK dr hab. Magdaleną Iwanicką, prof. UG dr hab. Markiem Gołębiowskim, dr Alicją Rafalską-Łasochą, dr Martą Grzesiak-Nowak, dr hab. Markiem Sawczakiem, dr hab. Rafałem Jędrzejewskim, dr Anną Klisińską-Kopacz oraz dr Jakubem Karasińskim.

Sądzę, że Habilitantka miała także duży udział w końcowej redakcji, opracowaniu oraz promocji tej dwutomowej znakomitej publikacji.

Ocena osiągnięć artystycznych, twórczych, naukowych i dydaktycznych (po doktoracie)

W jej interesującym i zróżnicowanym dorobku po doktoracie, wykazano wybór 45 dokonań konserwatorskich (w większości udokumentowanych), związanych zarówno z pracami indywidualnymi jak i zespołowymi. Dotyczy to wielu obrazów tablicowych i sztalugowych, rzeźb, wyrobów rzemiosła artystycznego i malarstwa ściennego, poczynając od XV po XX wiek a także obiektów o skromniejszym znaczeniu takich jak ramy, oleodruki czy dewocjonaia. Część z nich, po konserwacji, była upubliczniana *in situ* a wyniki badań i prac konserwatorskich prezentowano w regionalnych muzeach oraz na konferencjach krajowych lub sesjach posterowych m.in. w Toruniu, Bydgoszczy czy Warszawie. Na szczególne uznanie zasługują prace konserwatorskie Habilitantki w kościele parafialnym pw. Świętego Krzyża w Szestnie (woj. warmińsko-mazurskie) przy 11 bogato zdobionych, polichromowanych późnorenansowych ławach kolatorskich oraz unikatowych na skalę europejską, chorągwiach pogrzebowych J. E. Küchenmeistera v. Sternberga z 1686 roku oraz J. B. v. Wilmsdorfa z 1711 roku, wykonane na podłożu metalowym, obecnie eksponowane w Muzeum w Kętrzynie.

³ Badania wsparły: grant Narodowego Centrum Nauki – „Warsztat Szymona Czechowicza (1689–1775). Materiały malarskie i technika w twórczości artysty”, lata 2014–2017, kierownik projektu dr E. Doleżyńska-Sewerniak (na podstawie decyzji numer DEC-2013/11/B/HS2/02585); Projekt Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dokumentacja i badania obrazów przypisywanych Szymonowi Czechowiczowi z lwowskich zbiorów muzealnych”, lata 2018–2019, w ramach programu „Ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą”, główny wykonawca dr E. Doleżyńska-Sewerniak; Projekt Polskiego Konsorcjum dla Badań nad Dziedzictwem Kulturowym W-RIHS.pl „Warsztat artysty malarza w Rzeczypospolitej w dobie późnego baroku: społwa malarskie”, kierownik: dr Ewa Doleżyńska-Sewerniak; koordynator, kierownik naukowy dr Barbara Łydzba-Kopczyńska, UW; Stypendium Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami, w 2021 roku na realizację tematu: „Warsztat artysty malarza w Rzeczypospolitej w XVIII wieku: paleta”.

Kolejnym, tym razem zespołowym wyzwaniem konserwatorskim, godnym szczególnego odnotowania były prace przy obrazie tablicowym przedstawiającym Matkę Boską z Dzieciątkiem z kościoła pw. Trójcy Świętej w Białobrzegach (woj. mazowieckie), gdzie zastosowano zabieg rozwarstwiania z uwagi na występowanie dwóch warstw malarskich na drewnie (dolna XVI w., górna XVIII w.). Zabieg wykonała dr hab. Marta Lempart-Geratowska, prof. ASP w Krakowie. Po rozdzieleniu, pracom konserwatorskim poddano obie kompozycje, które obecnie eksponowane są w kaplicy kościoła pw. Trójcy Świętej w Białobrzegach.

Jednym z największych osiągnięć Habilitantki, jest rekonstrukcja postaci Ewangelistów na barokowym stropie drewnianym, polichromowanym dawnej cerkwi grekokatolickiej w Górowie Iławeckim (woj. warmińsko-mazurskie). Prace te wymagały od Habilitantki nie tylko umiejętności odtwórczych, ale jak sama podkreśla, *wyobraźni artystycznej i znajomości warsztatu dawnych mistrzów*. Rekonstrukcja obejmowała kilkanaście metrów ornamentalnej fasety oraz kilkadziesiąt metrów kwadratowych tła z motywem wijącego się liścia akantu.

Istotną rolę w dorobku Habilitantki odgrywa działalność artystyczna w zakresie kreacji w wielu technikach i na różnych podłożach, czego dowodem są kopie kilkudziesięciu obrazów autorstwa m.in. Pietera Bruegla, Hieronima Boscha, Claude'a Moneta, Willema Kalfa, Salvadora Dalego, Giovanniego Belliniego, Michelangela Merisi da Caravaggia, Sandra Botticellego, Fra Angelica, Władysława Chełmońskiego, Alfonsa Karpińskiego, Władysława Ślewińskiego, Aleksandra Gierymskiego, Willema Claesza Hedy, Marii Anto, malarstwa tablicowego gotyckiego i innych. W swoim dorobku artystycznym ma również autorskie kompozycje, głównie stylizowane portrety, które wykonuje w dawnej konwencji.

Poza prezentowanym dwutomowym wydawnictwem, jest autorką jeszcze jednej monografii: *Materiały malarskie i technika w obrazach olejnych Aleksandra Gierymskiego*, Toruń 2010, ss. 560, 36 publikacji punktowanych, w tym 15 rozdziałów w monografiach naukowych oraz współredaktorem czterech prac zbiorowych a także kilkudziesięciu ekspertyz oraz bardzo wielu niepublikowanych dokumentacji badawczych zabytków ruchomych oraz architektury.

Liczba cytowań publikacji Wnioskodawczyni (bez autocytowań): wg bazy Academia.edu: wynosi 65, co stanowi bardzo solidny wynik, świadczący o recepcji Jej dorobku przez społeczność akademicką, zwłaszcza w mediach społecznościowych dla naukowców. Wielokrotnie występowała na konferencjach krajowych i międzynarodowych, była uczestniczką sesji posterowych i seminariów dotyczących badań i zagadnień w obszarze konserwacji i restauracji dzieł sztuki. Jest autorką wielu recenzji wydawniczych, także zagranicznych oraz organizatorką konferencji (*Kolor w architekturze historycznej*, Bydgoszcz 2014, *Wokół warsztatu artysty...*, Toruń 2017, 2019, 2022, 2024) i sympozjów.

Dr Ewa Doleżyńska-Sewerniak jest doświadczonym dydaktykiem. Prowadzi dla studentów wykłady, konwersatoria, proseminaria i ćwiczenia z następujących przedmiotów: ochrona zabytków, techniki sztuk plastycznych, konserwacja zabytków (zajęcia fakultatywne), wstęp do muzealnictwa, wnętrza i sztuka użytkowa w XIX i XX wieku, a na kierunku ochrona dóbr kultury przedmiot – nowoczesne metody i techniki badań zabytków (wspólnie z dr. Maciejem Praratem). Pełni także rolę opiekuna na wyjazdach studyjnych dotyczących ćwiczeń inwentaryzacyjnych, zabytkoznawczych (Kraków, objazdy po Warmii, Mazurach, Mazowszu). Jest recenzentem prac licencjackich i magisterskich.

Pozostaje aktywna także na polu popularyzacji nauki i sztuki w ramach dni otwartych uczelni i spotkań autorskich. Na portalu społecznościowym Facebook prowadzi stronę „Warsztat Szymona Czechowicza”, poświęconą temu polskiemu malarzowi XVIII wieku.

Za osiągnięcia naukowe w roku akademickim 2010/2011 otrzymała nagrodę Rektora Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. W 2019 roku za wysoko punktowane publikacje dwukrotnie uzyskała stypendium Rektora UMK. W tym samym roku otrzymała także wyróżnienie zespołowe Rektora UMK za osiągnięcia w działalności naukowej oraz indywidualne wyróżnienie Rektora UMK za osiągnięcia w dziedzinie naukowej i organizacyjnej. W 2021 r. uzyskała stypendium Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami

Uważam, że Jej wszechstronne zainteresowania i bogate doświadczenie, pogłębione w trakcie podjętych projektów i kwerend, są gwarantem pomyślnie zrealizowanych zadań w obszarze konserwacji dzieł sztuki w przyszłości.

Konkluzja

Na podstawie przedstawionej dokumentacji habilitacyjnej, zwłaszcza w oparciu o udokumentowane osiągnięcia artystyczne, naukowe i dydaktyczne oraz dołączone dzieła dotyczące interdyscyplinarnych badań podjętych przez Habilitantkę, ich poprawnej metodyki, wnoszących nową wiedzę ustaleń i zastosowań praktycznych, należy uznać, że dr Ewa Doleżyńska - Sewerniak wnosi bardzo duży wkład nie tylko w rozwój dyscypliny - sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki, ale także w dyscypliny i dziedziny pokrewne, szczególnie w sferę badań i identyfikacji dóbr kultury i w złożoną problematykę kompleksowej ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego.

Niniejszym stwierdzam, że powyższe osiągnięcia Pani dr Ewy Doleżyńskiej - Sewerniak **spełniają z naddatkiem wymagania** art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 Ustawy z dnia 20.07.2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r., poz. 478; z późniejszymi zmianami). stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego sztuki.
